

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 754/2533

บริษัท เมโทรแมชชีนเนอรี จำกัด โจทก์ นาย บุญ ส่ง สุนทร โลหิต กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14

ย่อ / หลักกฎหมาย

พ.ร.บ. ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 กำหนดให้ศาลพิจารณาเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 9 ดังนั้น แม้คู่ความจะมีได้ยกขึ้นโต้เถียงในประเด็นเกี่ยวกับหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องอาจ กำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนหรือไม่ ศาลก็ย่อมยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เข้าซื้อเครื่องยนต์เรือไปจากโจทก์แล้วผิดสัญญาเช่าซื้อเป็นผลให้สัญญาเลิกกัน โจทก์ยังคง มีกรรมสิทธิ์ในเครื่องยนต์เรือที่จำเลยที่ 1 เข้าซื้อไป จำเลยที่ 1 มีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องยนต์เรือที่ เข้าซื้อ หากคืนไม่ได้จึงจะใช้ราคาดังนั้น มูลหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจำเลยขอให้ล้มละลาย จึงเป็น มูลหนี้ส่งมอบทรัพย์สินคืน เมื่อหนี้ส่งมอบเครื่องยนต์เรือคืนยังอยู่ในสภาพที่อาจบังคับกันได้ จึงไม่ แน่นนอนว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบเครื่องยนต์เรือจะมีหรือไม่หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้อง จึงยังไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองเป็นบุคคลล้มละลายไม่ได้.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 ได้เข้าซื้อเครื่องยนต์เรือ 1 เครื่องจากโจทก์โดยมีจำเลยที่ 2 เป็น ผู้ค้าประกัน จำเลยที่ 1 ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อให้แก่โจทก์อันเป็นการผิดสัญญา สัญญาเช่าซื้อ เป็นอันเลิกไป จำเลยที่ 1 มีหน้าที่ต้องใช้ราคาทรัพย์สินที่ค้างชำระอยู่ และส่งมอบทรัพย์สินที่ เข้าซื้อคืนให้แก่โจทก์ โจทก์ติดตามทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืน จำเลยที่ 1 ไม่ยอมส่งคืนให้ กลับ ครอบครองและใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินนั้นตลอดมา จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อ หรือใช้ราคาแทนให้แก่โจทก์ จำเลยทั้งสองไม่มีทรัพย์สินใดพอที่จะชำระหนี้ได้ จำเลยทั้งสองจึงเป็น ผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวขอให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเด็ดขาด และพิพากษาให้จำเลย ทั้งสองล้มละลาย จำเลยทั้งสองให้การสู้คดี ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ พิพากษากลับ ให้พิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยทั้งสองเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 จำเลยทั้งสองฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 กำหนดให้ศาลพิจารณาเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 ดังนั้นจึง เห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัยก่อนว่า หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา 9(3) ในประเด็นนี้ แม้คู่ความจะมีได้ยกขึ้นโต้เถียงเป็น ประเด็นขึ้นมาก็ตาม แต่กฎหมายกำหนดให้ศาลพิจารณาเอาความจริง ศาลก็ย่อมยกขึ้นวินิจฉัย เองได้ และเห็นว่า โจทก์ฟ้องว่าจำเลยเช่าซื้อเครื่องยนต์เรือไปจากโจทก์ แล้วผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อตามสัญญาถึง 4 งวด สัญญาจึงเลิกกัน หลังจากนั้นโจทก์ได้ติดตามทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนจาก จำเลยที่ 1 แต่จำเลยที่ 1 ไม่นำพาต่อการส่งมอบคืน กลับครอบครองและใช้ประโยชน์ตลอดมา ดังนั้นจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้เช่าซื้อจึงมีหน้าที่ต้องคืนทรัพย์สินที่เช่าซื้อในสภาพสมบูรณ์หรือมิฉะนั้น ต้องชดใช้ราคาทรัพย์สินที่เช่าซื้อเป็นเงิน 3,318,750 บาท แก่โจทก์ จากคำฟ้องดังกล่าว มูลหนี้ที่ โจทก์นำมาฟ้องจำเลยขอให้ล้มละลาย จึงเป็นมูลหนี้ส่งมอบทรัพย์สินคืน กล่าวคือ จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เช่าซื้อเครื่องยนต์เรือไปจากโจทก์ผิดสัญญาเช่าซื้อและสัญญาเลิกกัน โจทก์ยังคงมีกรรมสิทธิ์

ในรถยนต์ที่จำเลยที่ 1 เช่าซื้อไป มีสิทธิติดตามเอาคืนจากจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 1 มีหน้าที่ต้องส่งคืนรถยนต์ดังกล่าว หากคืนไม่ได้จึงจะใช้ราคา เมื่อความปรากฏจากคำฟ้องนั้นเองว่าจำเลยที่ 1 ยังครอบครองและใช้ประโยชน์รถยนต์นี้อยู่ แสดงว่ารถยนต์เรี่ยังคงมีอยู่และอยู่ในสภาพที่สามารถบังคับให้จำเลยที่ 1 คืนรถยนต์นี้ได้ แม้โจทก์จะนำสืบว่าได้ติดตามเพื่อยึดรถยนต์คืน แต่จำเลยมีเรือหลายลำ ไม่ทราบว่ารถยนต์ที่เช่าซื้ออยู่ในเรือลำใด จึงไม่สามารถยึดคืนได้ ก็หาใช่ว่าการคืนรถยนต์ไม่สามารถกระทำได้จนต้องบังคับให้ใช้ราคาแทนอย่างเดียวไม่ โจทก์ย่อมฟ้องร้องโดยอาศัยอำนาจศาลบังคับให้จำเลยที่ 1 คืนรถยนต์ดังกล่าวแล้วได้ และหากบังคับกันได้เช่นนี้หนี้ค่ารถยนต์เรือจำนวน 3,318,750 บาท ก็ไม่ใช่หนี้ที่จะบังคับเอาแก่จำเลยที่ 1 ได้อีก ทั้งโจทก์ก็ได้บรรยายฟ้องให้เห็นว่ามีหนี้จำนวนอื่นที่จะเรียกร้องกันได้นอกจากค่ารถยนต์เรือ คงมีแต่หนี้ค่ารถยนต์เรือ หากคืนไม่ได้จึงให้ใช้ราคาเท่านั้น ฉะนั้นเมื่อหนี้ส่งมอบรถยนต์คืนยังอยู่ในสภาพที่อาจบังคับกันได้ จึงไม่แน่นอนว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบรถยนต์เรือจะมีหรือไม่ หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจึงยังไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองเป็นบุคคลล้มละลายไม่ได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามาไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยที่ขอให้ยกฟ้องฟังขึ้น" พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์.

องค์คณะ

ประจักษ์ พุทธิสมบัติ · เดชา สุวรรณโณ · อัมพร เดชศิริ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/754/2533>